

Forvandlingens DNA

Af Lars Due Christensen, Præst i Lyngby Frikirke

Kristent Institut

Artiklen er udgivet i regi af Kristent Institut
og må frit videreformidles, blot det sker uforandret

Forudsætningen for forvandling er et møde med Guds ubetingede kærlighed. Guds ubetingede kærlighed udtrykker sig i nåde og sandhed. Menighedens fællesskab, der som legemet i kærlighed er kaldet til at vokse op til Kristus, er kaldet til at være en afspejling af dette.¹ Men hvordan gør vi?

Discipelskab og medvandring

Jeg bliver træt helt ud i fingerspidserne, ned i tæerne og langt ind i sjælen, når jeg hører ordet discipelskab. De fleste af os har været med på diverse bølger, der skulle give os nøglerne til moderne tids discipelskab. Vi har siddet på utallige konferencer og lyttet håbefuldt på dygtige talere med stor integritet. Når jeg forsøgte at analysere trætheden, var det fornemmelsen af en vis industrialisering, der dukkede op. Altså at jeg var drevet af forkerte motiver i min jagt på nøglen til discipelskab i en moderne kirke. Måske var det mere et forandringsprojekt, det handlede om – en forandring som gerne skulle forme menighedens medlemmer til at passe til visionen. Visionen som for mit vedkommende var formet af Jesu befaling og forbillede og som samtidig var mit projekt, der for enhver pris skulle lykkes. Min indre alfahan krævede det og mit skæve Gudsbillede lød som et samtykkende ekko – et krav om succes for det store projekt.

Jeg får stadig allergiske reaktioner, når jeg hører ordet – men noget har ændret sig. Noget som går dybere end mine automatreaktioner. Det er en lang historie, men jeg skal forsøge at give nogle nøglepunkter i koncentreret form samt den teologiske baggrund for den tænkning som præger min tilgang til discipelskab eller medvandring, som er blevet mit begreb for samme.

Mødet med trinkurserne

Jeg var skrækslagen ved udsigten til første aften. Min gruppe bestod af 11 mænd, hvoraf jeg havde haft glæden af at være alpha-, beta- og alt mulig andet præst for en del af dem. Jeg var mig pinlig bevidst om, at i deres øjne var jeg et forbillede – en man trygt kunne lytte til og følge. Nu skulle de høre om min kamp, min magtesløshed – om det jeg skammede mig mest over. I mareridt gennem nætterne op til denne aften så jeg indre billeder af 11

mænd, der flygtede til alle sider og mig efterladt som en bedrøvelig, ensom skikkelse i grupperummet. Sådan gik det ikke. Den aften var der 12 mænd, som åbnede deres hjerter for Gud og hinanden og blev brødre. Det er nu 10 år siden, og i de forløbne år har jeg personligt vandret med mere end hundrede mænd og kvinder i en livsforvandelende proces, hvor store forandringer finder sted. Vi skønner, at mere end 1500 har gået på denne vandring i Danmark, og vidnesbyrdene er mange. Mange af de ting, som jeg i mange år havde længtes efter, skete nu både foran og bag ved mine øjne. Gang på gang er jeg blevet spurgt og har spurgt mig selv, hvad hemmeligheden er. Svaret er, at jeg ikke ved det. Jeg ved, at det gode, der sker, må være noget Gud gør, eftersom forvandling ligger udenfor vores menneskelige kapacitet. Vi kan ikke sætte blad på en nælde og endnu mindre rense os selv for dybtliggende karakterdefekter. Det kræver skabelseskompetence, og den har Gud forbeholdt sig selv.

Jeg har mødt en beretning i bibelen som spejler det, jeg oplever i min vandring sammen med andre på trinkurser.

Mødet med Jesus

Det var jo egentlig ikke så svært. Jesus gjorde det meget enkelt. "Kom og følg mig, så vil jeg gøre jer til menneskefiskere", sagde han.

Johannes Evangeliet kapitel 13 fører os ind i selve kernen af Jesu kaldelse. Han afslutter beretningen om fodtvætningen med at opsummere discipelskabets indre struktur; "Når nu jeg, jeres Herre og Mester, har vasket jeres fødder, så skylder I også at vaske hinandens fødder".² Hvad gjorde han? Han bøjede sig ned og mødte os i vores dybeste menneskelighed – i det skrøbelige. Han tog fat i støvet på fødderne og påtog sig dermed det arbejde, som intet frit menneske på den tid kunne drømme om at påtage sig. Disciplene var på højden af deres vandring med Jesus. De kom lige fra en kæmpe succes med hyldesten Palmesøndag i klar erindring. Formentlig var de i fuld gang med at fordele ministerposterne og gratulere sig selv med at være nøglespillere i verdens mest spændende

¹ Ef. 5,1-14

² Joh. 13,14

projekt. Men Jesus ødelægger festen for dem og leder dem til en helt anden fest.

Hvad ville han? Måske ville han føre os væk fra projekternes umenneskeliggørelse og minde os om vores menneskelighed. Måske ville han vise os, hvor sand autoritet og forvandlingskraft udfolder sig. Måske ville han gøre os opmærksom på Guds rigets essens fremfor vores fokus på dets udtryk.

Mødet med støvet

I skabelsesberetningen fortælles det, at vi skabes af jordens støv³. Vi får ikke at vide, hvorfor Gud vælger støvet – så det er åbent for fortolkning. Det vi ved, er, at det formentlig er vigtigt. Gud kalder det første menneske Adam, der kommer af det hebraiske Adamah, som betyder støv.

Hvad skal vi dog bruge støv til? Der er så meget af det og så lidt efterspørgsel på det, at det er værdiløst. Samtidig er det så skrøbeligt at vi ikke kan bygge noget med det. Men Gud valgte altså at bygge med det og blæse sine egne livsånde ind i menneskets form. Det stærkeste iklædte sig det skrøbeligste. Også i det græske sprog føres vi tilbage til vores urform. Vi finder det i ordet humus hvoraf vi har det engelske humility. Humus betyder 'af jord'. I en af Jesu nøglesætninger er det netop det ord han bruger når han beskriver forvandlingen, som må finde sted i medvandringen: "lær af mig, for jeg er sagtmodig og ydmyg (humus) af hjertet."⁴

Jesus ydmyger sig altså i fællesskabet med disciplene og betjener dem i det, der er mest skrøbeligt – det de er mindst stolte af. Hermed viser Jesus et forbillede for tjeneste, og hermed defineres selve tjenesten. Igen hjælpes vi af grundtekstens ordvalg. Når Jesus sagde, at han ikke var kommet for at lade sig betjene, men selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange, så kommer ordet tjener af det græske *diakonos*, som betyder "gennem støv"⁵. Det var den skikkelse Jesus iklædte sig, da han afklædte sig sin himmelske herlighed.

Det er altså, når jeg i ydmyghed, i bevidstheden om min lillehed, min totale magtesløshed og min

dybe afhængighed af Gud, møder den anden i hans skrøbelighed, at tjeneste finder sted.

Med et lidt mere poetisk, bibelsk billede: skatten findes i lerkar og det er i lerkarrets skrøbelighed, i dets revner, at lyset fra skatten skinner på mennesker omkring mig.⁶

Det var ikke i lyset af styrke og vilje, Peter fik sin store kaldelse – tværtimod. Det var da han var aller mest skrøbelig, udstillet og magtesløs.⁷ Måske er det netop det, Jesus er i færd med at forberede ham på, da han tager tilløb til at vaske Peters fødder. Da Peter afviser ham udtaler Jesus de velkendte ord: "Hvis jeg ikke vasker dig, har du ikke lod og del sammen med mig".⁸ Med andre ord – hvis du vil have fællesskab med mig, hvis du vil dele skæbne med mig – må du lade mig møde dig i din skrøbelighed.

Hvordan gør vi?

Hvis ovenstående tolkning er korrekt efterlader det os med nogle klare udfordringer. Måske kan det hjælpe os at stille spørgsmålet på to måder. "Hvad gør vi?" i betydningen, hvad er det, vi gør nu for at opfylde Jesu befaling om at være menneskefiskere og leve i medvandring? Dernæst kan vi stille spørgsmålet igen – "Hvad gør vi?" i betydningen, hvad skal vi gøre fremover?

Hvordan har vi gjort det indtil nu?

Jeg kan kun tale for mig selv. I nogen grad er jeg naturligvis også et udtryk for min generation og den prægning, jeg har modtaget under min snart halvtredsårige vandring i den pentekostale del af frikirkelivet i Danmark.

Uden at skulle fordybe mig i mulige årsager må jeg konstatere, at det ikke har været naturligt for mig at møde mennesker som menneske til menneske. Med 90'ernes psykologisering af forkyndelsen har jeg strategisk afsløret ufarlige svagheder for at bygge bro til mine tilhørere. Men det har i højere grad været et retorisk virkemiddel end udtryk for skrøbelighed, der mødte skrøbelighed. Det samme gjaldt i høj grad mine andre opgaver, herunder sjælesorgen og diverse discipelskabsprogrammer.

³ 1. Mos. 2,7 (hā-'ā-dā-māh) (I den danske oversættelse står der at Gud formede mennesker af jord. Men grundteksten udtrykker snarere at det var 'af jordens støv'.)

⁴ Matt. 11,29

⁵ Matt. 20,28 (diakonēsai)

⁶ 2. Kor. 4

⁷ Joh. 21,15-23

⁸ Joh. 13,9

Det har været naturligt for mig at have en relativ stor afstand til de mennesker, jeg betjente. Grundlæggende har jeg haft svært ved at acceptere "støvet" på mine egne fødder, og derfor havde jeg nok lige så svært ved at acceptere støvet på andres. Den grundlæggende indstilling var nok, at det var problemer, der skulle ryddes af vejen så hurtigt og så effektivt som muligt, så vi kunne komme videre og blive så effektive som muligt i det projekt, vi nu var en del af. Sådan tænkte jeg naturligvis ikke, men jeg har en mistanke om, at det i stor udstrækning var sådan, det forholdt sig.

I dette spørgsmål vil jeg ikke tale på andres vegne, men vil bede læseren om stille spørgsmålet til sig selv. Det er ganske enkelt for vigtigt et spørgsmål til, at vi bør risikere at analysere det til døde – Hvad gør du nu?

Hvordan kan vi gøre fremover?

Også dette spørgsmål er farligt at besvare alt for generelt eller entydigt. Jeg har forsøgt at tolke, hvad Jesus gjorde og hvad selve essensen i efterfølgelsen – medvandringen – var. Hvis du er enig i den tolkning eller i en variant af den, opfordrer jeg dig til at stille spørgsmålet til dig selv.

Det kræver meget, for svaret kan betyde, at jeg må indse, at jeg har prioriteret min tid på en forkert måde. Mit møde med trinkurserne og den form for fællesskab har krævet en stor kursændring i forhold til min måde at prioritere mit liv og min tjeneste. Samtidig må jeg sige at jeg har mødt Guds ords skabende kraft langt stærkere på skrøbelighedens mødeplads end noget andet sted.

Hvad er discipleskabets DNA?

Det er mødet med den ubetingede kærlighed. Jesus behøvede ikke at vaske disciplenes fødder. Han valgte det, fordi han elskede dem. Kapitlet indledes med ordene: "han havde elsket sine egne, som var i verden, og han elskede dem til det sidste."⁹ Det ville være forkert, hvis vi kun fokuserede på fodtvætningen. Den er blot en del af beretningen. Måltidet er lige så afgørende. Det hele handler om medvandring – at Jesus rent faktisk har lyst til at være sammen med disciplene og prioriterer det.

Hvad betyder det? Tja, det med den ubetingede kærlighed er velkendt og lige så umuligt som det altid har været, så måske skal vi starte et andet sted. Måske kan vi starte med at være sammen med mennesker uden at have anden dagsorden end at være sammen med dem.

Hvordan vil det vise sig i praksis? Måske i kalenderen. Når vi har en dagsorden med mennesker plejer der oftest at være afsat et tidsrum. Når det er en aftale med en ven, vil det ofte være uden fastsat afslutning. Måske vil det også vise sig i forhold til hvor vi mødes med dem, vi mødes med. Med venner mødes vi derhjemme, med bekendte på café og med klienter på kontoret.

Dernæst betyder det vel, at vi vover at være tydelige i vores egen skrøbelighed og at komme tæt på andres. Ingen gider at sidde og drikke kaffe med en ekspert særlig længe – men de fleste gør det gerne med en ven.

Findes der en plan eller et program, der hjælpe os til denne type medvandring? Selv har jeg fundet stor hjælp i trinprogrammet. Det er der mange millioner af andre, der har, og i USA er det den hurtigst voksende åndelige bevægelse. Selve grundtonen i programmet er det taknemmelige møde med de andre i stor skrøbelighed. Det er ærlig medvandring, hvor vi styrker hinanden og forenes i en bøn om Guds hjælp og betjening, der hvor vi er mest skrøbelige. Min personlige erfaring og vidnesbyrdet fra mange andre er, at her er et sted, hvor forvandling finder sted i en atmosfære af kærlighed, nåde og sandhed. Men det er garanteret ikke den eneste vej – og ikke nødvendigvis den rette for alle. Men spørgsmålet er vigtigt for os alle: Hvad skal vi gøre nu, så vi lever sådan som vi egentlig gerne vil, i lydighed mod Jesu kald til os alle?.

⁹ Joh. 13,1